

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 9Sžsk/86/2019
Identifikačné číslo spisu: 4018200535
Dátum vydania rozhodnutia: 25.11.2020
Meno a priezvisko: JUDr. Judita Kokolevská
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:4018200535.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Judity Kokolevskej a z členiek senátu JUDr. Viery Nevedelovej a JUDr. Violy Takáčovej, PhD., v právnej veci žalobkyne: Ľ. H., nar. XX.XX.XXXX, bytom S. XX, XXX XX R. U., právne zastúpenej: Advokátska kancelária JUDr. Jakub Mandelík, s.r.o., so sídlom Záhradnícka 4836/51, 821 08 Bratislava, IČO: 47 234 318, proti žalovanej: Sociálna poisťovňa, ústredie, so sídlom Ul. 29. augusta 8 -10, 813 63 Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovanej č. 49339-2/2018-BA z 21. mája 2018, o kasačnej sťažnosti žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Nitre, č. k. 23Sa/66/2018-90 z 01. apríla 2019, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Nitre, č. k. 23Sa/66/2018-90 z 01. apríla 2019 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Krajský súd v Nitre rozsudkom, č. k. 23Sa/66/2018-90 z 01.04.2019 zamietol žalobu, ktorou sa žalobkyňa domáhala, aby krajský súd zrušil rozhodnutie žalovanej č. 49339-2/2018-BA z 21.05.2018 (ďalej len „preskúmané rozhodnutie“) ako aj rozhodnutie Sociálnej poisťovne, pobočka Nové Zámky, č. k. 17664-59/2018-NZ z 22.03.2018 (ďalej len „prvostupňové rozhodnutie“). Preskúmaným rozhodnutím žalovaná v celom rozsahu zamietla odvolanie žalobkyne a potvrdila prvostupňové rozhodnutie, ktorým pobočka Nové Zámky, zastavila konanie vo veci nároku na náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia na základe žiadosti žalobkyne podanej 21.09.2017 v dôsledku pracovného úrazu z 10.03.2015.

2. Krajský súd zamietnutie žaloby odôvodnil tým, že v danom prípade žalobkyňa nepredložila lekárske posudok posudzujúceho lekára v zmysle zákona, na ktorý bola vyzvaná ho predložiť prvostupňovým správnym orgánom, pretože sa jedná o nedostatok podania žiadosti zo dňa 14.09.2017, pretože lekárske posudok je podkladom pre vydanie rozhodnutia o nároku na náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia. Žalobkyňa bola poučená prvostupňovým správnym orgánom, že ak tento lekárske posudok nepredloží v danej lehote, konanie vo veci zastaví. Z administratívneho spisu mal krajský súd za preukázané, že prvostupňový správny orgán komunikoval s právnym zástupcom poškodenej a dokonca

aj listom zo dňa 09.03.2018, ktorý bol zaslaný právnenému zástupcovi poškodenej predĺžil lehotu na predloženie lekárskeho posudku vypracovaného novým posudzujúcim lekárom, a to do dňa 20.03.2018. V tejto lehote, ani po nej, žalobkyňa lekársky posudok posudzujúceho lekára prvostupňovému správnenému orgánu nepredložila. S ostatnými námietkami, ktoré uvádzala žalobkyňa v žalobe sa žalovaný vysporiadal v napadnutých rozhodnutiach a tieto námietky žalobkyňa uvádzala aj v odvolaní a opakuje ich aj v žalobe. Krajský súd dospel k záveru, že námietky žalobkyne uvedené v žalobe nie sú relevantné k vyhovaniu žaloby, a preto podľa § 190 SSP žalobu ako nedôvodnú zamietol. Záverom krajský súd uviedol, že si pripojil spis tunajšieho súdu 19Sa/34/2016, z ktorého zistil, že rozsudkom z čl. 66 zo dňa 20.12.2016 krajský súd potvrdil rozhodnutie sociálnej poisťovne, ktorým bola zamietnutá žiadosť žalobkyne o invalidný dôchodok, pretože podľa posudku posudkového lekára nie je invalidná. Miera poklesu žalobkyne bola stanovená posudkovým lekárom na 25 %.

3. Proti rozsudku krajského súdu podala žalobkyňa (ďalej aj „sťažovateľka“) kasačnú sťažnosť, ktorú odôvodnila tým, že krajský súd nesprávnym procesným postupom porušil právo sťažovateľky na spravodlivý súdny proces v zmysle ust. § 440 ods. 1 písm. f) zákona č. 162/2015 Z. z. Správneho súdneho poriadku (ďalej len „SSP“). Sťažovateľka uviedla, že rozsudok krajského súdu považuje za nepreskúmateľný, nezrozumiteľný a arbitrárny, pretože krajský súd sa nijakým spôsobom nevysporiadal so zásadnými žalobnými námietkami a len konštatoval, že: „...námietky žalobkyne uvedené v žalobe nie sú relevantné k vyhovaniu žaloby, a preto správny súd podľa § 190 SSP žalobu ako nedôvodnú zamietol.“ V odôvodnení rozsudku podľa sťažovateľky absentuje vecná argumentácia týkajúca sa dôvodov, pre ktoré považoval krajský súd žalobu za nedôvodnú, ako aj vysvetlenie akými úvahami sa spravoval pri rozhodnutí vo veci samej. Krajský súd neuviedol, prečo mala žalobkyňa namiesto znaleckého posudku predložiť lekársky posudok, prečo nemohol uplatniť výklad ust. § 4 ods. 2 zákona č. 437/2004 Z. z. o náhrade za bolesť a o náhrade za sťaženie spoločenského uplatnenia a o zmene a doplnení zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 273/1994 Z. z. o zdravotnom poistení, financovaní zdravotného poistenia, o zriadení Všeobecnej zdravotnej poisťovne a o zriaďovaní rezortných, odvetvových, podnikových a občianskych zdravotných poisťovní v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 437/2004 Z. z.“), ako zohľadnil špecifickú situáciu s nevydaním lekárskeho posudku ošetrojúcimi lekármi sťažovateľky, ako sa vysporiadal s judikatúrou, prečo považoval názory žalobkyne za nesprávne, resp. neaplikovateľné na danú vec. Krajský súd iba skonštatoval, že argumentácia účastníka konania je nesprávna, avšak nevysvetlil dôvody. Absencia riadneho odôvodnenia rozsudku, ktoré nedáva odpoveď na relevantné otázky, má za následok nesprávny procesný postup súdu, zakladajúci porušenie práva sťažovateľky na spravodlivý proces.

4. Ako druhý dôvod kasačnej sťažnosti sťažovateľka uviedla, že napadnutý rozsudok krajského súdu vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci v zmysle ust. § 440 ods. 1 písm. g) SSP. Krajský súd nezodpovedal podstatnú právnu otázku, či žalovaná bola oprávnená zastaviť konanie o nároku, pokiaľ žalobkyňa nepredložila lekársky posudok ošetrojúceho lekára obsahujúci bodové ohodnotenie trvalých psychických následkov, ale doložila znalecký posudok K. K. Podľa sťažovateľky nie je zrejmé, ako sa krajský súd vysporiadal s možným ústavne konformným výkladom § 4 ods. 2 zákona č. 437/2004 Z. z. a ako na vec aplikoval § 195 ods. 2 a § 196 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení. Žalobkyňa z objektívnych dôvodov nepredložila lekársky posudok, ale uvedená skutočnosť podľa jej názoru nebránila odškodneniu na základe znaleckého posudku. Namietala, že postupom krajského súdu a žalovanej došlo do zásahu jej práva na zachovanie ľudskej dôstojnosti, osobnej cti, práva na ochranu pred neoprávneným zásahom do súkromného a rodinného života, práva na ochranu zdravia a ľudskej integrity. Podľa sťažovateľky je neprijateľný taký výklad ust. § 4 ods. 2 zákona č. 437/2004 Z. z., ktorý by vylučoval odškodnenie nárokov aj z iných podkladov (napr. znaleckého posudku). Žiadala rozsudok krajského súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie, alternatívne zmeniť tak, že sa preskúmané rozhodnutie zruší a vec vráti žalovanej na ďalšie konanie.

5. Žalovaná vo vyjadrení ku kasačnej sťažnosti uviedla, že v plnej miere súhlasí s právnym názorom krajského súdu. Vo vyjadrení poukázala na to, že ide o druhú náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia uplatnenú v súvislosti s psychickými poruchami sťažovateľky. Na preukázanie svojho nároku sťažovateľka predložila znalecký posudok. Žalovaná vyzvala ošetrojúceho lekára K. T. I. na

vypracovanie lekárskeho posudku v zmysle ust. § 2 ods. 3 písm. d) zákona č. 437/2004 Z. z., ktorý však na výzvu nereagoval. Pobočka žalovanej vyzvala sťažovateľku, aby predložila lekársky posudok v zmysle zákona č. 437/2004 Z. z., avšak ani po predĺžení lehoty sťažovateľka lekársky posudok od ošetrojúceho lekára nepredložila a oznámila, že aj nový ošetrojúci lekár K. C. Š. odmietol vydať lekársky posudok. Pobočka si preto vyžiadala súhlas od sťažovateľky v zmysle § 7 ods. 4 zákona č. 437/2004 Z. z. a sama požiadala posudzujúceho lekára o vydanie lekárskeho posudku. Nový posudzujúci lekár nevypracoval lekársky posudok ani na žiadosť pobočky. Žalovaná poukázala na to, že náhrada za sťaženie spoločenského uplatnenia sa poskytuje na základe lekárskeho posudku a povinnosť jeho existencie vyplýva z ust. § 4 ods. 2 zákona č. 437/2004 Z. z.. Pokiaľ ani jeden z ošetrojúcich lekárov nebol vypracovaný lekársky posudok, je možno dôvodne predpokladať, že poškodenie zdravia žalobkyne nedosahuje odškodniteľný stupeň. Žalovaná poukázala na rozhodnutie krajského súdu, ktorý konštatoval, že lekársky posudok vystavený ošetrojúcim lekárom je povinnou náležitosťou žiadosti o priznanie nároku na náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia. Kasačnú sťažnosť považovala za nedôvodnú a žiadala ju zamietnuť.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako kasačný súd (§ 438 ods. 2 SSP) preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu spolu s konaním, ktoré predchádzalo jeho vydaniu a dospel k záveru, že kasačná sťažnosť žalobkyne je dôvodná.

7. Podľa § 139 ods. 2 SSP v odôvodnení rozsudku uvedie správny súd stručný priebeh administratívneho konania, stručné zhrnutie napadnutého rozhodnutia, podstatné zhrnutie argumentov žalobcu a vyjadrenia žalovaného, prípadne ďalších účastníkov, osôb zúčastnených na konaní a zainteresovanej verejnosti, posúdenie podstatných skutkových tvrdení a právnych argumentov, prípadne odkáže na ustálenú rozhodovaciu prax. Ak správny súd zruší rozhodnutie orgánu verejnej správy a vráti mu vec na ďalšie konanie, je povinný v odôvodnení rozsudku uviesť aj to, ako má orgán verejnej správy vo veci ďalej postupovať. Správny súd dbá, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

8. Podľa § 462 ods. 1 SSP, ak kasačný súd po preskúmaní zistí dôvodnosť kasačnej sťažnosti, rozhodne o zrušení napadnutého rozhodnutia a podľa povahy vráti vec krajskému súdu na ďalšie konanie alebo konanie zastaví, prípadne vec postúpi orgánu, do ktorého pôsobnosti patrí.

9. V odôvodnení rozsudku sa krajský súd obmedzil iba na konštatovanie, že žalobkyňa nepredložila v rámci správneho konania lekársky posudok od ošetrojúceho lekára, pričom bola poučená o možnosti zastavenia konania. Čo sa týka ostatných námietok žalobkyne, krajský súd konštatoval, že sa s nimi vysporiadala žalovaná v preskúmanom rozhodnutí a námietky v žalobe nie sú relevantné k vyhovneniu žaloby. Kasačný súd považuje takéto odôvodnenie rozsudku za nedostačujúce. V zmysle ustálenej judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky patrí právo na presvedčivé odôvodnenie rozsudku medzi základné zásady spravodlivého súdneho konania. V tejto súvislosti kasačný súd poukazuje na niektoré z mnohých rozhodnutí v rámci ustálenej judikatúry, ktoré sa problematike odôvodnenia súdnych rozhodnutí venujú.

„Súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníka konania, je však povinný na zákonom predpokladané a umožnené procesné úkony účastníka primeraným, zrozumiteľným a ústavne akceptovateľným spôsobom reagovať v súlade s platným procesným právom (porov. v tomto zmysle IV. ÚS 252/04, IV. ÚS 329/04, IV. ÚS 340/04, III. ÚS 32/07), najmä s ustanovením § 157 ods. 2 OSP, v ktorom sú upravené náležitosti odôvodnenia.“ (Ústavný súd SR, sp. zn. II. ÚS 675/2014).

„To, že právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia patrí medzi základné zásady spravodlivého súdneho konania, jednoznačne vyplýva z ustálenej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva. Judikatúra tohto súdu síce nevyžaduje, aby na každý argument strany, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija c. Španielsko z 09.12.1994, séria A, č. 303 - A, s. 12, § 29, Hiro Balani c. Španielsko z 09.12.1994, séria A, č. 303 - B, Georgiadis c. Grécko z 29.05.1997, Higgins c. Francúzsko z

19.02.1998).

Rovnako sa ústavný súd vyjadril k povinnosti súdov riadne odôvodniť svoje rozhodnutie aj v náleze, č. k. III. ÚS 119/03-30. Ústavný súd už vyslovil, že súčasťou obsahu základného práva na spravodlivý proces je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03).“ (Ústavný súd SR, sp. zn. III. ÚS 825/2016).

„Rozsudok, z ktorého nemožno zistiť, akými úvahami sa súd riadil pri rozhodovaní o zákonnosti rozhodnutia orgánu sociálneho poistenia, nezabezpečuje účastníkovi právo na spravodlivý súdny proces. Jeho riadne odôvodnenie je procesným právom účastníka, lebo len dostatočné a presvedčivé odôvodnenie mu umožňuje dostatočne skutkovo a právne odôvodniť prípadne podaný opravný prostriedok.“ (Najvyšší súd SR, sp. zn. 7So/118/2011).

10. Krajský súd sa vyššie uvedenými názormi neriadil. V odôvodnení rozsudku sa opomenul vysporiadať s námietkami právneho zástupcu uvádzanými v žalobe, predovšetkým jeho námietkou, že ust. § 4 ods. 2 zákona č. 437/2004 Z. z. nemožno vykladať tak, že vylučuje odškodnenie nárokov z iných relevantných podkladov ako lekársky posudok od ošetrojúceho lekára. Krajský súd iba skonštatoval, že so všetkými námietkami sa vysporiadala žalovaná v preskúmanom rozhodnutí, neuviedol však dôvody, pre ktoré považoval právny názor žalovanej za správny. Je potrebné prisvedčiť právnomu zástupcovi sťažovateľky, že v odôvodnení rozsudku krajského súdu úplne absentuje vlastná úvaha krajského súdu ohľadom možnosti použitia znaleckého posudku ako podkladu pre rozhodnutie o žiadosti o priznanie nároku na náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia.

11. Ak správny súd zamietá žalobu, neumožňuje mu zákon obmedziť sa iba na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia orgánu verejnej správy (ako to odvolaciemu súdu umožňuje ustanovenie § 387 ods. 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku), ale musí sa zaoberať všetkými podstatnými tvrdeniami účastníkov konania a náležite sa s nimi a vysporiadať.

12. Čo sa týka druhého dôvodu kasačnej sťažnosti ohľadom nesprávneho právneho posúdenia veci krajským súdom, kasačný súd uvádza, že vzhľadom na nepreskúmateľnosť napadnutého rozsudku, nie je možné preskúmať správnosť právneho posúdenia veci krajským súdom, keďže toto právne posúdenie v rozsudku krajského súdu absentuje.

13. Vzhľadom na uvedené kasačný súd zrušil rozsudok krajského súdu z dôvodu podľa § 440 ods. 1 písm. f) SSP a vec vrátil krajskému súdu. V novom rozhodnutí sa krajský súd náležite vysporiada so žalobnými námietkami a svoje rozhodnutie v súlade so zásadou preskúmateľnosti odôvodní.

14. V novom rozhodnutí rozhodne krajský súd aj o náhrade trov kasačného konania (§ 467 ods. 3 SSP).

15. Toto rozhodnutie prijal Najvyšší súd Slovenskej republiky v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku n i e j e prípustný opravný prostriedok.